

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคโลกไร้พรมแดนในปัจจุบัน ส่งผลให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม เทคโนโลยีตลอดจนทางการศึกษา กล่าวคือมีการปฏิรูปการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้คนไทยที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นทั้งคนดี เก่ง มีความสุข การพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพต้องอาศัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ คือต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เต็มศักยภาพ ประหยัด คุ้มค่า ลดขั้นตอนการบริหาร มีบุคลากรมืออาชีพ บริหารงบประมาณด้วยความโปร่งใสและใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจึงได้ปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารใหม่ส่วนกลาง มีกรมวิชาการ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยุบรวมเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการยุบสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยแบ่งส่วนราชการใหม่ เป็นการบริหารราชการส่วนกลาง และการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 74)

จากการปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารใหม่จึงเป็นที่มาของสถานศึกษานิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาดังกล่าว นอกจากเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังมีลักษณะนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายมหาชน และกฎหมายเอกชน ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล จะต้องมีสถานที่และหน้าที่ และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ทั้งการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป นอกจากนั้น ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 65, 66 และ 70 ยังกำหนดให้สถานศึกษาเป็นบุคคลมีสิทธิหน้าที่ตามที่กำหนด หรือมีสิทธิหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพ เป็นไปเฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น สถานศึกษานิติบุคคลสามารถเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้จำหน่าย จ่ายโอนทรัพย์สินได้ เป็นลูกหนี้ เจ้าหนี้ และเป็นโจทก์ จำเลยได้ด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 74) แนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สถานศึกษานิติบุคคลย่อมมีสิทธิหน้าที่หรืออำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบข่ายวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งที่กำหนดไว้ในกฎหมายคือ เป็นส่วนราชการที่มีสภาพเป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้ สถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบต่อตามที่กำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรง เช่นเดียวกับสถานศึกษาไม่เป็นนิติบุคคล ส่วนอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นในฐานะนิติบุคคล กำหนดไว้ในมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาที่เป็นราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริหารสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมสถานศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจของสถานศึกษา สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว นอกจากจะมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถือปฏิบัติแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินกิจการหรือบริหารงานทั้งงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ที่ยึดทั้งหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์ และนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 75)

การกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีการรวบรวม และจัดระบบข้อมูล วางแผนและดำเนินการตามแผน ศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ใช้การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม มีการจัดระบบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้อง เนื่องจากสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลมีสถานภาพที่เป็นทั้งบุคคลธรรมดา

และนิติบุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายมากกว่าสถานศึกษาที่ไม่เป็นนิติบุคคล ดังนั้น ในการบริหารงาน ผู้อำนวยการสถานศึกษาในฐานะผู้แทนนิติบุคคลจึงควรระมัดระวังเพราะอาจถูกฟ้องร้องกรณีไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามกฎหมายแล้วทำให้ผู้อื่นเสียหาย ต้องระมัดระวังในการกระทำนิติกรรม สัญญาต้องรับผิดชอบฐานละเมิด โดยเฉพาะการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา หรือสื่อ สิ่งประดิษฐ์ ที่เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ในการบริหารงานการเงินและทรัพย์สิน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ต้องมีระบบการตรวจสอบและรายงานที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันมีการควบคุม รักษาทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้เสมอ รวมทั้งระมัดระวังการใช้ประโยชน์จากเงินรายได้ที่เกิดจากทรัพย์สิน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 75-76)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีบทบาทหน้าที่ในการกล้าตัดสินใจ ใฝ่ต่อข้อมูล ชื่อสัตย์ สร้างสรรค์ผลงาน คิดสร้างสรรค์วิธีทำงานใหม่ๆ (ถวิล อรัญเวศ, 2544, หน้า 17-19) ต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำ เป็นผู้จัดองค์การ เป็นผู้เปลี่ยนแปลง เป็นผู้จัดระบบ เป็นผู้สื่อสารและ เป็นผู้แก้ปัญหา คเนซิวิก (Knezevich, 1984, pp. 16-18; อ้างถึงใน ฌภัทร ชินวงศ์, 2545, หน้า 13-15) อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดี คุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานการบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จ คุณลักษณะนั้นได้แก่คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหารงาน ด้านความรู้วิชาชีพ และด้านบุคลิกภาพ (พัทธพงศ์ จิระนคร, 2548, หน้า 47) และควรมีคุณลักษณะผู้บริหารที่ดีครบทั้งไตรภูมิ ซึ่งได้แก่ ภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน (วิจิตร ศรีสอาน, 2539, หน้า 20)

จากคำกล่าวข้างต้นเป็นข้อสรุปได้ว่าบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ จะต้องอาศัยผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้น จึงจะเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานและพัฒนาการศึกษา ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น และบรรลุผลตามที่ต้องการได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะไม่เหมาะสมก็จะทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน และจะทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการมีคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติภารกิจ ในตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุนีย์ บุญทิม, 2542, หน้า 2)

จากเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นแรงจูงใจและผลักดันให้ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ว่ามีคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์เช่นไรที่เหมาะสมต่อการบริหารงานในยุคของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในขณะนี้ อีกทั้งจะนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปปรับปรุงพัฒนาตนและระบบบริหารสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตลอดจนเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา คุณลักษณะที่เป็นจริง

และพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาคูณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 3 ด้าน คือคุณลักษณะด้านภูมิรู้ คุณลักษณะด้านภูมิธรรม และคุณลักษณะด้านภูมิฐาน

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะพึงประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง

1.2.4 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

1.2.5 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะพึงประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

1.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณลักษณะของตนเอง ให้สามารถบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการกำหนดคุณลักษณะในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการครูตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

1.3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้วางแผน พัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ให้สามารถบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ใน 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านภูมิรู้ คุณลักษณะด้านภูมิธรรม และคุณลักษณะด้านภูมิฐาน ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครู ในปีการศึกษา 2549

1.4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 174 แห่ง จำแนกเป็น
 ขนาดใหญ่ 48 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 48 คน ครูจำนวน 1,057 คน
 ขนาดกลาง 59 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 59 คน ครูจำนวน 543 คน
 ขนาดเล็ก 67 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 67 คน ครูจำนวน 330 คน
 รวมประชากรผู้บริหาร 174 คน ครู 1,930 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารได้มาโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ทั้งหมด จำนวน 174 คน ครูได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) แต่ละสถานศึกษาเทียบบัญชีไตรยางค์ สุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน ดังนี้

ขนาดใหญ่ 48 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 48 คน ครูจำนวน 175 คน
 ขนาดกลาง 59 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 59 คน ครูจำนวน 90 คน
 ขนาดเล็ก 67 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 67 คน ครูจำนวน 55 คน
 รวมกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร 174 คน ครู 320 คน

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

- 1) ตัวแปรต้น ได้แก่
 - (1) ตำแหน่ง จำแนกเป็น
 - ก. ผู้บริหาร
 - ข. ครู
 - (2) ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น
 - ก. ขนาดใหญ่
 - ข. ขนาดกลาง

ค. ขนาดเล็ก

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ใน 3 ด้าน คือ

- (1) คุณลักษณะด้านภูมิรู้
- (2) คุณลักษณะด้านภูมิธรรม
- (3) คุณลักษณะด้านภูมิฐาน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยยึดกรอบแนวคิด ของ วิจิตร ศรีสอาน (2539, หน้า 20) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหาร ควรมีไตรภูมิ คือ คุณลักษณะด้านภูมิรู้ คุณลักษณะด้านภูมิธรรม คุณลักษณะด้านภูมิฐาน ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 สมมติฐานในการวิจัย

1.6.1 ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ด้าน แตกต่างกัน

1.6.2 ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ด้าน แตกต่างกัน

1.6.3 ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ด้าน แตกต่างกัน

1.6.4 ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ด้าน แตกต่างกัน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ จึงได้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1.7.1 **คุณลักษณะที่เป็นจริง** หมายถึง คุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประพฤติปฏิบัติอยู่จริงทั้งในชีวิตการทำงานและการดำรงชีวิตส่วนตัว

1.7.2 **คุณลักษณะพึงประสงค์** หมายถึง ลักษณะทางด้านร่างกายและการแสดงออกของพฤติกรรมที่เป็นกระสวนของอุปนิสัย ซึ่งแสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็นได้เป็นที่พึงพอใจ หรือเป็นที่ต้องการของผู้พบเห็น

1.7.3 **คุณลักษณะ** หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดี หรือลักษณะประจำตัวของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ใน 3 ด้าน ดังนี้

1) **คุณลักษณะด้านภูมิรู้** หมายถึง ความเป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรประกอบด้วย มีความรู้ทางวิชาการ มีพื้นฐานและประสบการณ์ มีคุณลักษณะด้านวิชาการ มีการเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา

ไว้ต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น ใช้หลักนิติธรรมในการพัฒนาสถานศึกษา มีความเป็นผู้นำ มีสติปัญญาและความสามารถใช้หลักความคุ้มค่าในการบริหารองค์การ มองการณ์ไกล มีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาการศึกษา และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวิจัยการศึกษา

2) คุณลักษณะด้านภูมิธรรม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่ยึดมั่นและปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของศาสนาที่ตนเองนับถือ และยึดหลักธรรมในศาสนาของตนเป็นหลักสำคัญในการบริหารงานในสถานศึกษา รวมถึงมีคุณธรรมสูง มีหลักคุณธรรม มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหาร ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเสียสละและให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีคุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับงาน บริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม มองโลกในแง่ดี ประณีประนอม มีความสามารถในการนิเทศสูง มีความรู้ความประพฤดีและการปฏิบัติในลักษณะผู้นำทางการศึกษา มีความอดทน อดกลั้น ตรงต่อเวลา และยอมอุทิศเวลาให้แก่สถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

3) คุณลักษณะด้านภูมิฐาน หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ที่ตีรวมกันอยู่ในตัวบุคคล โดยเฉพาะผู้บริหารและแสดงออกทางพฤติกรรมด้านบุคลิกภาพที่สามารถสังเกตเห็นได้ รวมถึงลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ มีคุณลักษณะด้านทางกาย ทางบุคลิกภาพ ทางสังคม คุณลักษณะส่วนตัว เป็นผู้มีฐานะทางสังคม มีสุขภาพดีสุขภาพจิตดี รักษาสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีความสามารถในการเจรจาใจ ยึดหลักการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ใจคอหนักแน่น มีอารมณ์มั่นคง รอบคอบ ในการตัดสินใจ

1.7.4 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 174 แห่ง (ภาคผนวก จ)

1.7.5 ตำแหน่ง หมายถึง บทบาทที่บุคลากรในสถานศึกษาได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษานั้น ๆ แบ่งออกได้ ดังนี้

1) ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2

2) ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2

1.7.6 ขนาดสถานศึกษา หมายถึง จำนวนนักเรียนที่สถานศึกษารับผิดชอบตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ขนาด (อภิรักษ์ ทองจรัส, 2545, หน้า 9) คือ

- 1) ขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป
- 2) ขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน
- 3) ขนาดเล็ก มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี